

FONOLOŠKI OPIS GOVORA SLIVNICE PRI CELJU (SLA T331)

COBISS: 1.01

[HTTPS://DOI.ORG/10.3986/JZ.28.2.05](https://doi.org/10.3986/JZ.28.2.05)

V prispevku je prikazan narečni govor kraja Slivnica pri Celju (SLA T331), ki spada v srednještajersko narečje štajerske narečne skupine. Opisane so osnovne glasoslovne in naglasoslovne značilnosti; fonološki opis govora je podan na osnovi narečnega gradiva, ki ga je za *Slovenski lingvistični atlas* (SLA) zbral Ivan Potrata leta 1970. Gradivo je zapisano v stari Ramovševi fonetični transkripciji, zato je avtorica za potrebe fonološkega opisa narečne odgovore celotne vprašalnice pretvorila v sodobno slovensko narečno transkripcijo.

Ključne besede: štajerska narečna skupina, srednještajersko narečje, govor Slivnice pri Celju, fonološki opis, *Slovenski lingvistični atlas* (SLA), slovenščina

A Phonological Description of the Local Dialect of Slivnica pri Celju (SLA Data Point T331)

This article presents the local dialect of Slivnica pri Celju, which is part of the Styrian dialect group. The first part of the article presents the general phonological characteristics of this dialect, and the second part shows the morphology of nouns, adjectives, and verbs. The dialect material is also compared with neighboring Styrian dialects.

Keywords: Styrian dialect group, central Styrian dialect, local dialect of Slivnica pri Celju, phonological description, *Slovenian Linguistic Atlas* (SLA), Slovenian

1 Uvod

Narečni govor kraja Slivnica pri Celju je v *Slovenskem lingvističnem atlasu* označen s točko 331.¹ Spada v srednještajersko narečje štajerske narečne skupine. Dihrono ga uvrščamo v južnoštajersko narečno ploskev južne slovenščine (po Šekli 2018: 340–341; Rigler 1963). Zaradi zgodnjega podaljšanja izhodiščno kratkih naglašanih samoglasnikov v nezadnjih zlogih in njihovega poznejšega podaljšanja v zadnjih ali edinih zlogih so kolikostna nasprotja odpravljena in nadomeščena s

Prispevek je nastal v okviru projekta Raziskave ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (Radgonski kot, Gradiščanska, Hum na Sutli z okolico, Dubravica z okolico) (V6-2109, 1. 10. 2021 – 31. 8. 2024), ki ga sofinancirata Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu (<https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskave-ogrozenih-narecij-v-slovenskem-jezikovnem-prostoru-radgonski-kot>), projekta i-SLA – Interaktivni atlas slovenskih narečij (L6-2628, 1. 9. 2020 – 31. 8. 2023, ARRS in SAZU, <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/i-sla-interaktivni-atlas-slovenskih-narecij>) in programa Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju (P6-0038).

¹ V mreži SLA so naslednji bližnji kraji: Šentjur (SLA T329), Zadrže (SLA T333) in Zibika (SLA T334). Veliki T (od T001 do T417) pomeni številko kraja v mreži točk za SLA.

kakovostnimi. Vsi naglašeni samoglasniki so dolgi, nenaglašeni pa kratki.

Glede na daljšanje starega skrajšanega akuta štajersko narečno skupino delimo na severna in južna narečja. Za južnoštajerska narečja, kamor prištevamo južni del srednjesavinjskega narečja, srednještajersko, kozjansko-bizeljsko in posavsko narečje, je značilno zgodnje podaljšanje starih akutiranih kračin v nezadnjih zlogih. Stari akutirani samoglasniki so se začeli razvijati vzporedno z dolgimi samoglasniki, zato so bili v teh narečjih refleksi stalno dolgih in starih akutiranih samoglasnikov v nezadnjih zlogih prvotno enaki, danes pa se od govora do govora precej razlikujejo predvsem v diftongih (po Rigler 1986: 147–157).

Točko za srednještajerski govor (Šmarje pri Jelšah) je predstavila Martina Orožen v *Slovanskem lingvističnem atlasu* (OLA 18, 1981), v magistrskem delu pa Ivana Povše (1980), ki je kasneje podrobneje obdelala še njegovo oblikoslovje (Povše 1988). Avtorica tega prispevka je 2003 že objavila fonološki opis bližnjega srednještajerskega govora vasi Šentvid pri Grobelnem (Jakop 2003).

Prispevek je nastal v sklopu tematskega bloka *Slovenski govori na vzhodnem robu*, predstavljenega v tej številki, znotraj katerega so narejeni štirje fonološki opisi govorov krajev štajerske in panonske narečne skupine (gl. tudi Gostenčnik – Kenda-Jež – Kumin Horvat 2022; Gostenčnik 2022a; 2022b; Kumin Horvat 2022).

2 OSNOVNE (NA)GLASOSLOVNE ZNAČILNOSTI GOVORA

Govor Slivnice pri Celju nima kratkih naglašanih samoglasnikov, saj so se vsi issln. kratki naglašeni zložniki v nezadnjem in zadnjem besednem zlogu naknadno podaljšali.

Odrzi znotraj dolgega vokalizma so: 1) issln. $*\bar{e}/*\bar{e}/*\bar{o} >$ Sliv. $e:i/o:u$ in $\varphi:$; 2) issln. $*\bar{e} >$ Sliv. $\text{ɛe}:$ in $\text{e}:$; 3) issln. $*\bar{q} >$ Sliv. $\varphi:$ in $u\varphi:$; 4) issln. $*\bar{a} >$ Sliv. $\text{ɛe}:$ in $\acute{a}:$; 5) issln. $*\bar{i} >$ Sliv. $i:i$; 6) issln. $*\bar{a} >$ Sliv. $\acute{a}:$; 7) issln. $*\bar{u} >$ $u:u$; 8) issln. $*\bar{j} >$ Sliv. $o:u$; 9) issln. $*\bar{r} >$ Sliv. $a:r$.

Odrzi znotraj izhodiščno kratkega vokalizma v nezadnjih besednih zlogih so: 1) issln. $*\acute{e}/*\acute{e} >$ Sliv. $e:i$; 2) issln. $*\acute{e}- >$ Slivn. $\text{ɛe}:$; 3) issln. $*\acute{o}/*\acute{j}- >$ Sliv. $o:u$; 4) issln. $*\acute{o}- >$ Sliv. $\varphi:$; 5) $*\acute{a}- >$ Sliv. $\text{ɛe}:$ in $a:$; 6) issln. $*\acute{i}- >$ Sliv. $i:i$; 7) issln. $*\acute{a}- >$ Sliv. $\acute{a}:$; 8) issln. $*\acute{u}- >$ Sliv. $u:u$; 9) issln. $*\acute{j}- >$ Sliv. $a:r$.

Odrzi znotraj izhodiščno kratkega vokalizma v zadnjih besednih zlogih so: 1) issln. $*\acute{e}/*\acute{e} / *-\acute{e}/*\acute{a} >$ Sliv. $i\text{e}:$; 2) issln. $*-\acute{o} >$ Sliv. $u\varphi:$; 3) issln. $*-\acute{o} >$ Sliv. $\varphi:$; 4) issln. $*-\acute{i} >$ Sliv. $i:$; 5) issln. $*-\acute{a} >$ Sliv. $\acute{a}:$; 6) issln. $*-\acute{u} >$ Sliv. $u:u$; 7) issln. $*-\acute{j} >$ Sliv. $o:u$.

Odrz za umično naglašeni *e* je $i\text{e}:$. Odrz za umično naglašeni *o* je $u\varphi:$. Odrz za umično naglašeni *a* je $i\text{e}:$.

Poleg splošnoslovenskih naglasnih premikov so v govoru prisotni mlajši naglasni umiki tipa: 1. $glob\acute{o}k > gl\acute{o}boki$, Sliv. $g'lu\acute{o}:bok, vis\acute{o}k > visoki$, Sliv. $'vi:\acute{s}ok$. Naglasni umik s cirkumflektirane zadnje dolžine ni izvršen ($me'so:u, u'xo:u, o'ko:u, ne'bo:u, le'po:u$); pogosta je morfologizacija naglasa (npr. $'sarce, Med na 'sarce$).

3.2 Distribucija

3.2.1 Vokalizem

Dolgi vokali lahko nastopajo samo pod naglasom. Kratki vokali nastopajo v ne-naglašanih zlogih.

3.2.2 Konzonantizem

3.2.2.1 Zvočniki

/v/ pred nezvenečimi nezvočniki ni možen in se tam premenjuje s /f/ (*f'sę:ɤne*, Med *f'ka:ru* 'kri'). [ŋ] je redek, kot dvojnica je zapisan le v položaju pred velarom v besedi *'nɔ:ŋge* (ob *'nɔ:ge*).

3.2.2.2 Nezvočniki

Zveneči nezvočniki se pred nezvenečimi nezvočniki in v izglasju premenjujejo z nezvenečimi nezvočniki (*'sɔ:t* 'sod', *'gã:t* 'gad', *'mɔ:š*, *'zɔ:p*, *g'ruɔ:p* 'grob', *k'tɔ:k* 'krog', Ded/Rmn *'nɔ:k* oz. *'nɔ:ŋk* 'nog').

3.2.3 Prozodija

Omejitev naglasnega mesta ni, naglašeni samoglasniki so možni v vseh besednih zlogih.

Dolgi samoglasniki so vedno naglašeni, kratki samo nenaglašeni. Naglašen je lahko kateri koli zlog v besedi. V večzložnicah sta lahko naglašena dva zloga (*'š'na:ɤc'ti:ix̩* 'robec', *'kɔ:lŋt'ru:ugla* 'ročni voziček z dvema kolesoma', *'na:rta'le:ipš* oz. *'na:r'le:ipš*).

3.3 Izvor

3.3.1 Vokalizem

3.3.1.1 Naglašeni samoglasniki

issln.	Gradivo
<i>ii̯</i> < *i̯	<i>'zi:it</i> , <i>'si:in</i> (Imn <i>'si:ini</i>), <i>'li:ist</i> , <i>s'tri:ɤc</i> , <i>'bi:ik</i> , <i>'vi:in</i> 'vino', <i>'li:ɤce</i> , <i>b'ri:ɤje</i> = brinje, <i>s'vi:ɤja</i> = svinja, <i>g'li:ɤsta</i> , <i>'zi:ɤma</i> , <i>'ši:ɤška</i> , <i>b'ri:ɤtva</i> 'britev', <i>k'ri:ɤ</i> , Red <i>kar'vi:ɤ</i> , Red: <i>dla'ni:ɤ</i> , <i>kos'ti:ɤ</i> , Rmn <i>l'di:ɤ</i> 'ljudje'; Imn/Rmn <i>kos'ti:ɤ</i> , <i>u'si:ɤ</i> = uši, <i>no'či:ɤ</i> , <i>o'či:ɤ</i> , Imn <i>led'vi:ɤce</i> ; <i>b'li:ɤs</i> 'blizu'; 2ed <i>ž'vi:ɤš</i> = živiš, 3ed: <i>t'i'si:ɤ</i> = tišči, <i>ž'vi:ɤ</i> , <i>zvo'ni:ɤ</i> , <i>ko'si:ɤ</i> , <i>le'ti:ɤ</i> , <i>su'si:ɤ</i> , <i>tar'pi:ɤ</i> = trpi, <i>gar'mi:ɤ</i> = grmi, <i>ro'si:ɤ</i> ; 1ed: <i>'vi:ɤdŋ</i> = vidim, <i>'pi:ɤšem</i> ;
< *i-	<i>'li:ɤpa</i> , <i>'ji:ɤva</i> , <i>s'li:ɤva</i> , ³ <i>ž'li:ɤca</i> , <i>'zi:ɤla</i> , <i>'ri:ɤba</i> , <i>g'ri:ɤva</i> , <i>lu'pi:ɤna</i> = lupina, <i>čar'pi:ɤja</i> = črepinja, <i>ro'či:ɤca</i> , <i>bar-da'vi:ɤca</i> = bradavica, <i>kor'o'si:ɤca</i> '(navadna) sekira', <i>spoved'ni:ɤca</i> , <i>li'si:ɤca</i> , <i>pš'e'ni:ɤca</i> , <i>ko'si:ɤca</i> = koščica 'bučno seme', <i>le'vi:ɤca</i> , <i>res'ni:ɤca</i> , <i>ple'ni:ɤca</i> , (<i>v</i>) <i>og'ji:ɤše</i> = ognjišče, Imn: (<i>p</i>) <i>'ti:ɤči</i> , <i>ma'li:ɤne</i> , <i>'vi:ɤlce</i> ; <i>kar'pi:ɤt</i> = kropiti, <i>'vi:ɤdit</i> , <i>lo'vi:ɤt</i> ; 3ed <i>b'li:ɤška se</i> ; prid m <i>p'li:ɤtu</i> , prid ž <i>'ki:ɤsla</i> ; <i>'zi:ɤt</i> = žito, <i>'si:ɤl</i> ; <i>ko'pi:ɤt</i> , ⁴ <i>ko'ri:ɤt</i> , <i>ka'di:ɤl</i> ;

3 Tudi *'če:ɤšp(l)a*.

4 Tudi *'pã:rkɤ*.

< *i		ž 'mi:jš, 'ni:jt, 'ri:jt 'zadnjica'; (p)'ti:ič, mar'li:ič, pe'li:in; 'si:jt;
< *i	po umiku naglasa	'ši:šrok, 'vi:šok;
v izposojenkah		'xi:jša 'hiša', 'ci:igu 'opeka', 'ki:ikla 'krilo', 'i:ibarok 'suknja', 'k'ri:jš, 'b'ri:jt'of 'pokopališče', 'pi:škar 'lonec', ošta'ri:ija 'gostilna', ⁵ fa'mi:ilja, ž'ni:jdar ⁶ 'krojač', 'bi:inkošti 'binkošti', p'ri:jdga = pridiga, p'ri:ižŋca, š'ti:ibłc 'spalnica (kamra)', t'ri:ikłc = trikeljc 'velika vaga na ojesu';
[i:]	< *i v položaju pred istozložnim -ŋ	prid m 'si:u, del -l m ed ko'si:u, su'si:u;
ię:	< *ę-	v položaju pred m 'tię:me, b'rię:me;
	< *ę	v položaju za r ž'rię:be, ž'rię:bu 'žebelj', v'rię:me, ž'rię:l 'žrelo';
	< *ę	po umiku naglasa z zadnjega kratkega zloga 'dię:kla = dekle;
	< *ę	'się:m 'sēm', x'rię:n 'hren';
	< *ę	v položaju pred r ve'čię:r, ve'čię:rja;
	< *ę	k'mię:t; 1ed: ž'rię:m = žrem, otp'rię:m (tudi 'uo:tprem);
	< umično naglašenege e	'zię:na, 'tię:ta, 'się:stra; 'čię:l 'čelo', 'dię:bl 'deblo', 'się:dł 'sedlo', s'tię:gŋ 'stegno', 'tię:le, 'čię:sŋ, 'jię:sen 'jèsen', 'zię:lot, 'ię:dŋ 'en, eden', Red 'ię:ŋga, Red 'mię:tle; Ded: 'mię:n 'jaz', 'tię:p 'ti'; prid m 'zię:len (toda prid s (po redukciji) ze'lię:m); nedol 'nię:st; 1ed: 'nię:sem, 'rię:čem; 3ed: 'nię:se, 'pię:če; del -l ž ed: s'pię:kla, p'lię:tla, 'nię:sla, 'rię:kla;
	< e, po umiku naglasa	g'rię:da, 'jię:čmen, 'jię:zik, 'pię:ta; prid ž: 'mię:xka = mehka, 'tię:ška; del -l m ed k'lię:ču = klečal';
	< *ę	'vię:č;
	< *i v položaju pred r	se'kię:ra, 'się:r, pas'tię:r, 'zię:r;
	< *ą	'dię:š = dež, 'pię:s = pes, 'tię:š = tešč, 'vię:s = ves, 'vię:n = vèn', 'vię:nix 'zunaj';
	< *ą-	v primerih 'się:mi 'sejem kot prireditev'; prid m 'lię:xek = lahek, na 'tię:še = na tešče;

5 Tudi gos'ti:ilna.

6 Toda tudi š'na:jdar.

<p>< umično naglašene- ga ə</p> <p>v izposojenkah</p> <p style="padding-left: 2em;">< *i v položaju pred r</p>	<p><i>s'tiɛ:bar</i> = steber, <i>'çiɛ:bar</i>, <i>s'kiɛ:di</i> = skedenj, <i>'piɛ:ku</i> = pekel, <i>s'tiɛ:za</i>, <i>'diɛ:ska</i>, <i>'miɛ:gla</i>; prid m <i>'tiɛ:mɲ</i> = temen;</p> <p><i>'piɛ:p</i> 'fant', <i>c'viɛ:k</i> 'žebelj';</p> <p><i>'biɛ:rma</i>, <i>'biɛ:rt</i> 'gospodar',⁷ <i>'fiɛ:rtux</i> 'predpasnik', <i>krom'piɛ:r</i> ali <i>kram'piɛ:r</i>;</p>
<p><i>e:</i></p> <p>< *ē</p> <p>v izposojenkah</p>	<p><i>'pɛ:t</i>, <i>de've:t</i>, <i>de'sɛ:t</i>; <i>'pɛ:deset</i>, <i>de've:deset</i>;</p> <p><i>kombi'nɛ:ža</i>, <i>'rɛ:kɫc</i> 'suknjič';</p>
<p><i>e:i</i></p> <p>< *ē̄</p> <p>< *ē̇-</p> <p>< *ē̄</p> <p>< *ē̇-</p> <p>v izposojenkah</p>	<p><i>s'me:ix</i>, <i>'me:ix</i>, <i>g're:ix</i>, <i>s'ne:jk</i> = sneg, <i>'le:is</i>, <i>b're:ik</i> = breg, <i>m'le:ik</i> 'mleko', <i>g'ne:ist</i> 'gnezdo', <i>d'le:it</i> 'dleto', <i>č're:ida</i>, <i>s're:ida</i>, <i>'re:is</i> = res; <i>'be:ilka</i> = Belka 'ime krave po bar- vi'; <i>'ve:idar</i> 'vedro', <i>t're:ibux</i> (tudi <i>tar'bu:ux</i>), <i>s've:iča</i>, <i>z've:izda</i>, <i>s'te:ina</i>, <i>so'te:jska</i>, <i>'pe:isek</i>, <i>'le:išɲk</i> = lešnik, <i>pon'de:il(e)k</i>, <i>po'le:itje</i>, <i>'me:isɲc</i> 'mesec, luna', <i>'ve:itar</i> = veter, <i>č're:išja</i> 'češnja', <i>b're:iskva</i>, <i>be'se:ida</i>, <i>'re:isje</i>, <i>'pe:ista</i>⁸ 'pesto (leseni del kolesa, skozi katerega gre os)', Imn <i>'le:ita</i>; prid m: <i>s'le:ip</i>, <i>'le:ip</i>; prid ž <i>'re:itka</i> 'redek'; <i>vm're:it</i> 'umreti', <i>otp're:it</i>; led <i>'se:ikam</i>;</p> <p><i>b're:iza</i>, <i>'ce:ista</i>, <i>ne've:ista</i>, <i>sm're:ika</i>, <i>s't're:ixa</i>, <i>'re:ipa</i>, <i>'pe:ina</i>, <i>'de:ikla</i>, <i>'le:it</i> 'leto', <i>'me:ist</i>, <i>ko'le:in</i>, <i>po'le:in</i>, <i>že'le:is</i>, <i>p'le:ive</i>,⁹ <i>'se:ime</i>, <i>'se:ivar</i> 'severni veter', <i>ne'de:ila</i> = nedelja, <i>s've:idar</i> = sveder, <i>po'se:ika</i>, <i>'de:ic</i> 'dedec, mož', <i>'ve:ivarca</i> 'veverica', Red <i>o're:ixa</i>; <i>'re:izat</i>, <i>'se:ikat</i>, <i>po've:idat</i>, <i>ž've:it</i> = živeti, <i>se'de:it</i>, <i>tar'pe:it</i> = trpeti, <i>smar'de:it</i> = smrdeti, <i>m'le:it</i>, <i>ž're:it</i>, <i>'je:ist</i>;</p> <p><i>'pe:ič</i>, <i>'le:it</i> = led, <i>'me:it</i>,¹⁰ <i>č'e'be:ila</i>,¹¹ <i>je'se:in</i>, <i>'še:ist</i>, Imn <i>l'dje:i</i> = ljudje, prid m: <i>le'se:in</i>, <i>sn'e'že:in</i>; prid ž <i>ve'se:ila</i>, toda Red: <i>i'mɛ:na</i>, (<i>x</i>)<i>č'ɛ:erke</i> 'hči';</p> <p><i>'ze:ile</i> = zelje, <i>s'te:ila</i>, <i>'se:idɲ</i> = sedem, <i>'ze:inska</i>, <i>'ze:inin</i>, <i>g'le:ičɲ</i> = gleženj, Imn <i>ne'be:ise</i> (Rmn <i>ne'be:is</i>); <i>ne'be:isk</i>, <i>ta</i> <i>'tre:ik</i> = tretji; 1ed: <i>'me:ilem</i> = meljem, <i>'me:ičem</i>, 3ed <i>k'le:iple</i>, del -l m ed: <i>'pe:ik</i> = pekel 'peči', <i>'ne:is</i>, <i>'re:ik</i>;</p> <p><i>'le:idar</i> 'usnje', <i>p'le:it</i> 'pleteno ogrinjalo', <i>d're:ita</i> 'dreta', Imn <i>s'te:ingɛ</i> 'stopnice', <i>'me:iznar</i>, <i>pro'ce:isja</i> = procesija, <i>'ze:ign</i> 'blagoslov', <i>'ze:ignaje</i> 'žegnanje (farni praznik); prid ž <i>'ze:ignana</i> 'blagoslovljena';</p>

7 Tudi *gospo'dâ:r*.8 Tudi *'pee:sta*.9 Tudi *p'le:ve*.10 Tudi *s'ta:rt*.11 Tudi *č'e'bɛ:la*.

<i>ɛe:</i>	< * \bar{e}		<i>i'mɛe:</i> , <i>'rɛe:p</i> , <i>'pɛe:st</i> , <i>'pɛe:tek</i> , prid m <i>'vɛe:č</i> = večji, prid ž <i>'vɛe:ča</i> = večja; <i>v'zɛe:t</i> , <i>s'lɛe:gnat se</i> 'stegniti se', 1ed: <i>'vɛe:žem</i> , <i>g'lɛe:dam</i> , <i>p'lɛe:šem</i> , <i>p'rɛe:dem</i> , 3ed <i>'zɛe:be</i> , del -l m ed <i>v'zɛe:u</i> , del -l ž ed <i>v'zɛe:la</i> ;
	< * \bar{e} -		<i>s'rɛe:ča</i> , Imn <i>'jɛe:tre</i> 'jetra', <i>'dɛe:tela</i> , Red <i>te'lɛe:ta</i> ; <i>pok'lɛe:knat</i> 'poklekniti', <i>p'rɛe:st</i> ;
	< * \bar{e}		<i>'zɛe:t</i> , <i>'vɛe:č</i> ;
	* \bar{e} -		<i>'dɛe:lat</i> ;
	< * \bar{e} -	v položaju pred <i>r</i>	<i>'mɛe:ra</i> , <i>'vɛe:ra</i> ;
	< * \bar{e}	v položaju ob <i>r</i>	<i>z'vɛe:r</i> , <i>d'rɛe:uje</i> 'drevje';
	< * \bar{e}	v položaju pred <i>u</i>	<i>pe'pɛe:u</i> 'pepel';
	< * \bar{e} -	v položaju ob <i>r</i> , n in <i>l</i>	<i>'pɛe:rje</i> ; Red/Imn <i>(x)'čɛe:rke</i> , Ted <i>(x)'čɛe:rko</i> 'hči', Red <i>se'mɛe:na</i> , Imn <i>dek'lɛe:te</i> 'dekle', <i>f'čɛe:ri</i> 'včeraj';
	< * \bar{o}		<i>'dɛe:n</i> , ¹² <i>'lɛe:n</i> , ¹³ <i>mɛe:x</i> , ¹⁴ <i>'vɛe:s</i> , prid m <i>bo'lɛe:n</i> in (po analogiji) prid ž <i>bo'lɛe:na</i> 'bolan, bolna';
	< * \bar{o} -		<i>s'nɛe:xa</i> ¹⁵ 'snaha', <i>'mɛe:ša</i> , ¹⁶ prid m <i>'pɛe:sji</i> ¹⁷ 'pasji', 1ed <i>v'zɛe:mem</i> , 3ed: <i>'gɛe:ne</i> 'ganiti', <i>f'sɛe:xne</i> , <i>'pɛe:xne</i> , <i>par'mɛe:kne</i> ;
	< umično naglašenedga <i>ə</i>		<i>'pɛe:čka</i> 'peška';
		v izposojenkah	<i>'šɛe:ka</i> = Šeka 'ime krave po barvi', <i>k'rɛe:mpɫ</i> 'krempelj', <i>sekr'ɛe:t</i> 'stranišče', <i>'kɛe:udar</i> 'klet', Imn <i>te'lɛe:ge</i> 'jarem za dva vola';
<i>[e:]</i>	< * \bar{e}	v položaju ob <i>j</i>	<i>'ve:ja</i> ;
<i>â:</i>	< * \bar{a}		<i>'lâ:s</i> , <i>'pâ:s</i> , <i>d'lâ:n</i> , <i>s'lâ:p</i> , <i>g'râ:t</i> , <i>p'râ:x</i> , <i>v'râ:t</i> , Imn <i>mož'gâ:ni</i> , <i>spom'lâ:t</i> , <i>p'lâ:st</i> 'kopica sena', <i>o'tâ:va</i> , <i>x'râ:st</i> , <i>k'râ:l</i> = kralj, <i>ko'vâ:č</i> , Oed <i>s ko'vâ:čam</i> , <i>zi'dâ:r</i> , <i>ko'mâ:r</i> , <i>'jâ:rɲ</i> = jarem, <i>d'vâ:</i> , <i>'â:pɲ</i> 'apno'; <i>b'râ:da</i> , <i>t'râ:va</i> , <i>g'lâ:va</i> , <i>p'lâ:xta</i> 'rjuha', <i>'pâ:sxa</i> = pazduha, <i>x'lâ:pec</i> , <i>'pâ:jek</i> , <i>ob'lâ:čɲ</i> 'oblačno', <i>do'mâ:</i> , prid m <i>m'lâ:t</i> , 1ed <i>'dâ:m</i> ;

12 Tudi *'da:n*.

13 Tudi *'lâ:n*.

14 Tudi *'ma:x*.

15 Tudi *ta m'lâ:da*.

16 Tudi *'ma:ša*.

17 Tudi *'pe:jsji*.

	< *â-		'gâ:bar = gaber, 'jâ:vor, 'kâ:šļ = kašelj, k'nâ:l 'tnalo', Red b'râ:ta, 'kâ:ča, m'lâ:ka, 'žâ:ba, 'mâ:t = mati, ¹⁸ k'râ:va, d'lâ:ka, 'bâ:ba, s'kâ:la, 'pâ:lca, k'lâ:da, 'jâ:pka 'jablana, ja-bolko', lo'bâ:ja = lobanja, 'mâ:čka, ž'gâ:nci, 'pâ:met, s'lâ:ma, 'râ:na, la'gâ:t (tudi 'liē:gat), kle'pâ:t (tudi k'liē:pat), 'dâ:t, s'pâ:t, o'râ:t, potko'vâ:t (tudi pot'kuo:vat), sme'jâ:t se, 'kâ: 'kaj';
	< *â		'kâ:t = kad, 'gâ:t = gad;
	< *ǝ		'sâ:je = sanje', 'lâ:š = laž', 'tâ:st, 'vâ:šk = vaški;
	v izposojenkah		x'lâ:če, ço'pâ:ta, š'tâ:la = štala 'hlev', Imn š'mâ:rņce = šmarnice, mod'râ:s, pod'gâ:na, 'lâ:ta 'tanka deska', Imn ž'nâ:bli 'ustnice', 'xâ:kļc 'kljuka pri verigi', 'vâ:ga, š'tâ:ņga 'oje', ž'lâ:xta, g'râ:bņ 'potok', 'mâ:lca 'malica', Imn 'pâ:re 'mrtvaški oder', Red kos'tâ:ja 'kostanj', 'vâ:mpast 'trebušast';
	< *a	v položaju pred j ¹⁹	Ied 'jâ:jca, 'zâ:jc, 'zâ:jkla, m'lâ:j, s'râ:jca, prid m m'lâ:jš;
a:	< *â-		k'lâ:du 'kladivo', 'ja:goda, 'ma:čexa, 'ma:ma; Rmn 'na:s, Dmn: 'na:m 'mi', 'va:m 'vi', Omn: z 'na:m 'mi', z 'va:m 'vi';
	< *â	v položaju za r	b'ra:t, g'ra:x = grah, zd'ra:u, ²⁰ p'ra:u, ²¹
	< *a	v položaju pred j	'pa:jčuna, ed'na:jst, dva'na:jst, d'va:jst, 2mn vel 'da:jte; kot dvojnice z â: še 'ja:jca (Ied/Imn), 'za:jc, 'zajkla, m'lâ:j, s'râ:jca, prid m m'lâ:jš = mlajši; ²²
	< *ǝl		del -l m ed: 'da:r = drl, c'va:r = cvrl, 'zâ:r = žrl;
	v izposojenkah		'ša:jba 'steklo, šipa', k'ra:ncļ 'venec', 'na:gl = nagelj, 'ma:ntļ 'plašč (ženski)', 'a:ntula 'brisača', š'na:jdar 'krojač', š'na:jdarca 'šivilja', š'pa:js 'shramba', 'ta:užņt 'tisoč';
o:u	< *ō		'bo:uk = bog, 'no:us, 'no:uft = noht, 'ro:uk = rog, 'ko:ust, 'mo:urje, 'po:ule = polje, za'po:uвет = zapoved, o'ko:u = oko, u'xo:u = uho, me'so:u, par'so:u = proso, se'no:u, ne'bo:u, dre'vo:u, 'no:uč, 'mo:uč, t'vo:ur, g'no:uj (Red g'no:uja), 'lo:uj, 'so:ura 'sora', s'ro:uta = sirota, vz'no:užje, s'to:u = sto, s'no:uč = sinoči, le'po:u, an'co:uj = nocoj;
	< *ō-		'ko:uža = koža, 'vo:ula = volja, 'xo:uja, 'no:uša, š'ko:uda, 'do:uta, š'ko:urja = skorja, so'bo:uta, 'po:usla = postelja, 'o:uņ = osem, Dmn p'so:um; prid m 'do:ubar; 1ed: 'no:uņ, p'ro:uņ, 'xo:uđ;

18 Tudi 'ma:ma.

19 Kot dvojnice k a:

20 Tudi zd'rņe:u.

21 Tudi p'rņe:u.

22 Gl. op. 18.

< *o	po umiku novega cirkumfleksa	'o:utavič 'vnuka (druga otava)';
< *ī		'vo:uk, 'čo:un, 'žo:una; prid m: 'do:uk = dolg, 'do:užŋ;
< *ī-		'so:uza, 'bo:uxa (Red 'bo:uxe), 'vo:una, 'so:unce, Red 'po:uxa; prid ž: 'do:uga, 'po:una; 'to:učt 'tolči';
< *-ĭ		'po:un;
v izposojenkah		'po:udŋ 'tla', 'šo:uštar 'čevljar', 'co:ukla, pat'ro:un, 'ro:umar, 'bo:utar 'boter', 'bo:utra;
o:	< *ō	'mo:š = mož, 'zo:p = zob, d'ro:k = drog, k'ro:k = krog, k'l'o:p, 'ro:p = rob, 'so:t = sod, 'po:t 'pot, steza', x'l'o:t = hlod, 'go:ska, 'ro:bec, 'po:pek, 'go:bec, 'go:ša = goščica, 'ro:ka; ²³ ot'ro:bi, go'l'o:p, Oed: s kost'jo:j, pot peč'jo:j, za vas'jo:j, pred noč'jo:j, s karv'jo:j 'kri'; prid m 'o:ži = ožji; led s'to:pam;
< *ō-		'o:gle = oglje, 'go:ba, 'ko:ča, 'to:ča; ²⁴
< *-ō		prid m mo'go:č;
< *ō		p'l'o:t, ²⁵ 'vo:sek;
v izposojenkah		š'po:rxert 'štedilnik', 'co:ta 'cunja', 'fo:sŋ ²⁶ 'debela deska', 'o:rgle, ²⁷ 'o:xcet ²⁸ 'poroka', 'xo:stija; ²⁹
uo:	< *-ò	g'ruo:p = grob, 'kuo:j = konj, 'nuo:š = nož, 'kuo:š, 'puo:t = pod, s'truo:p, k'ruo:p, d'nuo:; p'ruo:č;
< umično naglašene	o	'vuo:da, 'kuo:sa, 'kuo:za, 'guo:ra, 'buo:žič, 'kuo:sec, 'kuo:nec, 'luo:nec, č'luo:vek, le'nuo:ba, 'kuo:tu = kotel, 'puo:tkva 'podkev', 'uo:rex, 'uo:sa, 'uo:kŋ 'okno', 'tuo:rek; zaim ž 'uo:na; prid m 'buo:ži, prid ž s'ruo:ka; 'guo:r, 'duo:l; po'kuo:pat (tudi poko'pâ:t), del -l ž ed (z)'buo:dla '(z)bosti';
< *o-	po umiku naglasa z zadnjega kratkega zaprtega zloga	'uo:trok 'otrok', prid m 'buo:gat;

23 Po analogiji tudi 'no:ga oz. 'no:ŋga.

24 Tudi 'to:uča.

25 Tudi p'l'o:ut.

26 Tudi 'fo:usŋ.

27 Tudi 'o:urgle.

28 Tudi 'o:uxcet.

29 Tudi 'xo:ustija.

	< *ō	v položaju ob zvočnikih	'muo:st, 'vuo:js = voz, 'vuo:jzek 'ročni voziček s štirimi kolesi', z'vuo:n, Imn d'ruo:ž(j)e;
	< *ǫ		'vuo:gu = vogel, 'muo:šk = moški; prid m 'muo:ty = moten; 'nuo:tar = noter;
		v izposojenkah	'škuo:pa = škopa, p'ruo:štov 'suknjič', k'nuo:f 'gumb', puo:st, 'muo:št, 'kuo:staj = kostanj, š'kuo:f (Red š'kuo:fa), 'luo:jtarek 'lojtrni voz';
u:u	< *ū		'u:uš, k'lu:uč 'ključ', klo'bu:uk, o'lu:upek, me'xu:ur, g'ru:uška 'hruška', '(v)u:yzda = uzda, 'lu:ukja = luknja, 'su:uša, Imn: 'du:uše, '(v)u:uste 'usta', p'lu:uče 'pljuča', 'lu:uč, t'ru:upl 'trup (život)'; prid m: g'lu:ux, 'su:ux, prid ž d'ru:uga; 1ed 'lu:upη 'lupiti';
	< *û-		'ču:udeš = čudež 'čudak', Red: 'ku:upa, k'ru:uxa, k'lu:uka = kljuka, 'mu:uxa, 'su:ukja = suknja, 'ju:užna = južina 'kosilo', 'bu:ukva 'bukev' (Red 'bu:ukve); z'ju:utri = zjutraj;
	< *-û		'ku:up, k'ru:ux, 'ju:uk 'južni veter', v'nu:uk, p'lu:uk 'plug'; prid m o'bu:yt; s'ku:up, 'tu:u;
		v izposojenkah	'bu:urkle 'burklje', 'tru:uga 'krsta', 'lu:ustar 'lesteneč, svečnik', g'ru:unt 'kmetija', 'ku:uga, 'štu:umfi 'nogavice', 'ku:uxja 'kuhinja', 'bu:utarca 'butara', košt'ru:un 'oven'; k'ru:umpast 'šepav', 'pu:unklast 'grbast';
a:r	< *r̄ in *r̄-		'pa:rst = prst, 'ča:ru = črv, č'ma:rļ = čmrlj, 'sa:ršen = sršen, 'ga:rm = grm, 'ka:rst = krst, č'e'ta:rtek, 'ka:rma 'seno', 'va:rba = vrba, 'ma:rzļca = mrzlica, s'ma:rt = smrt, 'ba:rva 'brv', 'sa:rce, 'ga:rļ 'grlo', Imn: o'ba:rve 'obrvi', 'pa:rse 'prsi', 'da:rve 'drva'; prid m: 'ta:rt = trd, 'ča:rη = črn; 'sa:rma = srna.

3.3.1.2 Nenaglašeni samoglasniki

	issln.	Gradivo
i	< *iKǪ-	i'męe:, li'si:įca, zi'dâ:r;
	< *VĶiK	jię:zik, t'râ:nik ³⁰ = travnik, 'že:įnin = ženin, Mmn: na 'ni:įtix, v 'mi:įšix, prid m Red 'lię:xkiga; 'o:utavič 'vnuka (druga otava)', 'buo:žič, p'ra:šič;
	< *-i	Imn m: (p)'ti:įči, go'l'o:bi, mož'gâ:ni, s'tâ:rši, k'râ:li = kralji;

³⁰ Tudi t'râ:nk.

	< *-aj	2ed vel <i>'dɛe:li</i> 'delati', <i>'fʃɛe:ri</i> 'včeraj';
	< *V̌KĕK	<i>'vi:ɟit</i> , <i>'ve:ɟit</i> ;
<i>e</i>	< *ɛKŮ	<i>me'so:u</i> , <i>pe'tna:jst</i> , Mmn <i>pe'ste:ix</i> 'pest';
	< *ĕKŮ	<i>se'no:u</i> , <i>me'xu:ur</i> , <i>les'ni:ɟka</i> , <i>le'nuo:ba</i> , <i>le'vi:ɟca</i> , <i>ple'ni:ɟca</i> , <i>res'ni:ɟca</i> ; prid m: <i>le'se:in</i> , <i>sne'že:in</i> ; <i>se'de:it</i> , <i>ce'di:it</i> , <i>sme'jã:t se</i> ; <i>le'po:u</i> ;
	< *V̌KĕK	<i>'pã:met</i> ;
	< *V̌KĕK	<i>'sɔ:set</i> oz. <i>'so:uset</i> , <i>'uɔ:rex</i> ;
	< *-e	<i>'tiɛ:le</i> = tele, <i>ž'riɛ:be</i> , <i>'tiɛ:me</i> , <i>b'riɛ:me</i> , <i>v'riɛ:me</i> , <i>'se:ime</i> ; Imn ž: <i>ž'li:ɟce</i> , <i>č'e'be:ile</i> oz. <i>č'e'bɛe:le</i> ; Red ž: <i>'sie:stre</i> , <i>b'rã:de</i> , <i>'zi:ime</i> , <i>g'lã:ve</i> , <i>'guo:re</i> ; <i>s'tɛe:gnat se</i> 'stegniti se', <i>u'žie:nt se</i> 'oženiti se';
	< *eKŮ	<i>be'se:ɟda</i> , <i>pše'ni:ɟca</i> , <i>č'e'ta:rtek</i> , <i>de've:t</i> , <i>de'se:t</i> , <i>ed'na:jst</i> 'enajst';
	< *V̌KĕK	1ed: <i>'na:ɟdem</i> 'najti', <i>'niɛ:sem</i> 'nesti', <i>v'zɛe:mem</i> 'vzeti'; 2ed: <i>'na:ɟdeš</i> , <i>'niɛ:seš</i> , <i>v'zɛe:meš</i> ;
	< *-e	<i>'ze:ile</i> = zelje, <i>'lu:ubje</i> , <i>vz'no:užje</i> , <i>z'nã:mje</i> 'znamenje'; 3ed <i>'niɛ:se</i> 'nesti'; 2mn vel <i>'niɛ:ste</i> ;
	< *ə v priponah *-ac, *-ak	<i>'rɔ:bec</i> 'robec, ruta', <i>ž're:ɟbec</i> , <i>mer'jã:sec</i> , <i>x'lã:pec</i> , <i>'kuo:nec</i> , <i>'kuo:sec</i> , <i>'gɔ:bec</i> , <i>'tu:ɟec</i> , <i>stu'de:ɟnec</i> = studenec; <i>'bi:inžek</i> 'žepni nož', <i>'pe:ɟsek</i> = pesek, <i>č'e'ta:rtek</i> , <i>'pɛe:tek</i> , <i>'ču:ɟnek</i> 'prašiček', <i>'la:ɟbek</i> 'nedrc', <i>o'lu:upek</i> , <i>'pɔ:pek</i> , <i>mar'ti:inček</i> , <i>'jã:pček</i> 'sadjevec, jabolčnik', <i>'vuo:ɟzek</i> 'ročni voziček s štirimi kolesi'; prid m: <i>'ni:ɟzek</i> , <i>'liɛ:xek</i> 'lahek';
	< *a v položaju za j < *ñ	<i>mraɟ'li:ɟjek</i> = mravljinjak 'mravljišče', <i>o:uɟpartjek</i> = oprtnjak 'oprtni koš', <i>'ti:ɟljek</i> = tilnjak 'tilnik';
<i>a</i>	< *aKŮ	<i>za'po:uɟet</i> = zapoved, <i>ka'di:ɟl</i> 'kadilo', <i>pla'ni:ɟna</i> , <i>bar-da'vi:ɟca</i> = bradavica, Red: <i>dla'ni:ɟi</i> , <i>pra'ši:ɟča</i> ;
	< *V̌KaK	Red/Imn s <i>'le:ɟta</i> , Oed m: s <i>k'lu:uɟcam</i> , s <i>ko'vã:čam</i> , s <i>'kuo:ɟam</i> , s <i>'si:ɟnam</i> , z <i>b'rã:tam</i> ; prid m <i>'buo:ɟat</i> , prid ž <i>'že:ɟgnana</i> 'blagoslovljena'; <i>'dɛe:lat</i> 'delati', <i>po've:ɟdat</i> 'povedati', <i>'re:ɟzat</i> 'rezati', <i>'se:ɟkat</i> 'sekati'; 1ed <i>g'lɛe:dam</i> ;
	< *-a	<i>'rɔ:ka</i> , <i>res'ni:ɟca</i> , Red/Idv <i>'zɔ:ba</i> ;
	< *ɟ	<i>par'gi:ɟše</i> = prgišče, <i>mar'li:ɟč</i> , <i>par'di:u</i> = predivo, <i>'ve:ɟtar</i> = veter, <i>'se:ɟivar</i> 'sever, severni veter', <i>s'tiɛ:bar</i> = steber, <i>s've:ɟdar</i> = sveder; Red <i>kar'vi:ɟi</i> ; <i>mar'tvã:šk</i> , <i>smar'de:ɟt</i> , <i>tar'pe:ɟt</i> ; 3ed <i>gar'mi:ɟi</i> ;
<i>o</i>	< *oKŮ	<i>og'rã:ɟa</i> , <i>ko'le:ɟn</i> 'koleno', Imn <i>mož'gã:ni</i> , <i>opxa'ji:ɟl</i> 'obhajilo', <i>spoved'ni:ɟca</i> , <i>po'ti:ɟca</i> , <i>gospo'di:ɟja</i> , <i>ko'lo:urãt</i> , <i>mo'zo:uɟ</i> 'mozolj', <i>do'mo:u</i> ; <i>ko'si:ɟt</i> 'kositi', <i>ob'rã:čãt</i> , <i>zvo'ni:ɟt</i> ;

	< *KŹoK	<i>'ja:godā;</i>
	< *oKŹ	<i>go'se:ĩnca</i> = gosenica, <i>sto'pā:l</i> 'stopalo', Imn <i>zo'hje:ĩ;</i>
	< *-o	Ted: <i>'rō:ko</i> , <i>'guō:ro</i> ;
	< *ŹKōK	<i>'žie:lot</i> = želod;
u	< *uKŹ	<i>dru'ži:ĩna</i> , <i>lu'pi:ĩna</i> , <i>klučā:ũŋca</i> ; <i>su'si:ĩt</i> , <i>du'si:ĩt</i> ; 1 ed <i>ku'pu:ũjem</i> ;
	< *ŹKuK	<i>t're:ĩbux</i> (tudi <i>tar'bu:ũx</i>);
	< *-ov/-ev	Rmn: <i>'zō:bu</i> , <i>'kuō:ju</i> ;
	< *-al/-all/-ill/-ēl v del -l m ed	<i>'mge:nu</i> 'meti'; <i>'xuō:tu</i> 'hoteti', <i>c'vi:ētu</i> , <i>'vi:ĩdu</i> , <i>'ve:ĩdu</i> , <i>'dē:lu</i> , <i>k'liē:ču</i> 'klečati', <i>'pē:xnu</i> 'pahnniti', <i>p'liē:tu</i> 'ples-ti', <i>'ta:rupu</i> 'trpeti';
	< v priponi *-al/*-al	<i>par'jā:tu</i> 'prijatelj', <i>ž'riē:bu</i> 'žebelj', <i>'kuō:tu</i> = kotel, <i>'piē:ku</i> ;
l	< l po onemnitvi ponaglasnega i med soglasnikoma	<i>'ki:ĩsŋca</i> = kislica, <i>'ma:rŋca</i> = mrzlica; del -l m mn: <i>'nie:sŋ</i> = nesli, <i>'mūa:rŋ</i> = umrli;
	< *l̥ v položaju -Kāl̥	<i>'kā:sŋ</i> = kašelj, <i>'pā:rkŋ</i> 'parkelj, kopito', <i>c'ma:rŋ</i> = čmrlj;
	v izposojenkah na *-Kāl̥ < nem. -el/-al	<i>'rē:kŋc</i> 'suknjič', <i>'ma:ntŋ</i> 'plašč (ženski)', <i>k'rē:mpŋ</i> , <i>s'ti:ĩbŋc</i> 'spalnica (kamra); soba, v katero je vhod iz dnevne sobe (hiše)', <i>'na:gŋ</i> = nagelj, <i>xā:kŋc</i> 'kljuka pri verigi', <i>k'ra:ncŋ</i> 'venec', <i>'ku:ũkarŋ</i> 'podstrešje, podstrešno okno', <i>'bā:garŋ</i> 'ročni voziček z dvema kolesoma', <i>t'ri:ĩkŋc</i> 'velika vaga na ojesu', <i>s'na:jc'ti:ĩxŋ</i> 'robec';
	< *l̥uKŹ	Imn <i>l'dje:ĩ</i> = ljudje, Mmn <i>par l'de:ĩx</i> ;
ŋ [ŋ]	< n po onemnitvi ponaglasnega i v položaju KniK	<i>'le:ĩšŋk</i> = lešnik, <i>'no:ũsŋca</i> , <i>klučā:ũŋca</i> , <i>mart'va:sŋca</i> , <i>s've:ĩčŋca</i> 'svečnica', <i>p'ri:ĩžŋca</i> , <i>'so:ũnčŋca</i> , <i>'bā:bŋca</i> , <i>pod'ru:ũžŋca</i> , Imn: <i>'u:ũsŋce</i> = ustnice, <i>b'ru:ũsŋce</i> = brusnice 'robidnice', <i>s'mā:rŋce</i> ; ³¹
	< n po onemnitvi ponaglasnega e, ə v položaju Kān < Kān/ Kno	<i>'ča:rŋc</i> 'zanohtnica (gnojenje za nohtom)', <i>'čie:sŋ</i> , <i>'uō:kŋ</i> 'okno', <i>'ke:ĩdŋ</i> = teden; prid m: <i>'do:ũžŋ</i> = dolžen, <i>'re:ĩsŋ</i> = resen;

³¹ Toda *'po:ũnočnice* 'polnočnice' (knj. vpliv).

	v izposojenkah na *-Kən < nem. -en/-ən	'že:igŋ 'blagoslov', 'po:udŋ 'tla', 'ta:užŋt 'tisoč'; prid m nar'vo:užŋ 'živčen';
< *ń	v položaju -Kəń	g'le:žŋ = gleženj;
< *m	po onemritvi ponaglasnega ə v položaju KəK	'se:ıdŋ = sedem, 'o:uŋ = osem, 'o:uŋdeset = osemdeset; zaim m Med par 'tuo:tŋ 'ta'; 1ed: 'sŋ 'biti', 'ni:isŋ 'ne biti';
	po onemritvi ponaglasnega i v položaju KiK	1ed: 'no:uŋ = nosim, p'ro:uŋ = prosim;
[ŋ]	< m po onemritvi ponaglasnega e in i med soglasnikoma	zaim m Ded 'muo:ıŋ = mojemu, prid m Dmn: vi'suo:kŋ, š'tie:rŋ = štirim, 'pi:e:tŋ = petim, 1ed 'lu:uŋŋ = lupim.

3.3.2 Konzonantizem

Soglasniki so nastali iz enakih izhodiščnih splošnoslovenskih soglasnikov (Logar 1981: 32), poleg tega pa še:

	Izvor	Gradivo
j	< *ń	mraŋ'li:ijek = mravljinjak 'mravljišče', č're:ıšja = češnja, (v)og'ji:ıše = ognjišče, 'lu:ukja = luknja, 'su:ukja = suknja, čar'pi:ija = črepinja, gospo'di:ija, s'vi:ija, lo'bã:ja = lobanja, Red: 'kuo:ja = konja, kos'tã:ja; 3ed na'pęe:ja = napenja; 'kuo:j = konj, 'kuo:staj = kostanj; ³² 'ji:ıva = njiva, zaim m Ded 'ji:e:m, Ted 'ję:ga, Oed z 'ji:ım 'on';
	< *ń < *-nbj-/*-nbj-	b'ri:ije = brinje, ko'rię:je = korenje, 'kã:mje 'kamenje', z'nã:mje 'znamenje';
	< *j v zaporedju *jə- iz *ji-	'jię:t 'iti';
	v primerih s včasih pred s, prehodnim j z, g	'vuo:js = voz, 'vuo:jzek 'ročni voziček s štirimi kolesi', 'vuo:jgi = ogenj;
l	< *l	k'lu:uka, k'lu:uč, Imn p'lu:uče 'pljuča', m'ra:ula, mraŋ'li:ijek = mravljinjak 'mravljišče', 'zię:mła, 'vo:ula = volja, s'te:ıla = stelja, 'dęe:tela, 'o:ule = olje, 'po:ule = polje, ne'de:ıla = nedelja, 'po:usla = postelja, Imn k'rã:li; k'rã:l = kralj;
	< *-l̥- < *-lbj-/*-lbj-	'ze:ile = zelje;

³² Toda 'vuo:jgi 'ogenj' in s'kię:di 'skedenj'.

[ŋ]		v položaju pred velarom v primeru	Imn <i>'nɔ:ŋge</i> , Dmn <i>'nɔ:ŋgam</i> ; ³³
v	< kot proteza pred *u- < kot proteza pred *o- < *u- < *um- *um-		<i>'(v)u:uste</i> 'usta', <i>'(v)wu:uzda</i> ; <i>'vuɔ:jgi</i> = ogenj, <i>(v)og'ji:iše</i> = ognjišče; <i>vm're:it</i> = umreti;
u	< *-l < *l	v del -l m ed, ko je -l v poziciji za samoglasnikom v položaju pred soglasnikom in *-l	<i>'šo:u</i> 'iti', <i>v'zɛ:u</i> , <i>k'lɛ:u</i> 'kleti, preklinjati', <i>'da:u</i> , <i>m'lɛ:u</i> , <i>ko'si:u</i> 'kositi', <i>su'si:u</i> 'sušiti'; <i>'jɛ:uša</i> 'jelsa', <i>pe'pɛ:u</i> 'pepel';
k	< t < t̥	v skupini tl in tn	<i>k'nâ:l</i> 'tnalo', <i>face'ne:ikl</i> 'ruta', <i>t'ri:iklɛ</i> 'velika vaga na ojesu', Mmn na <i>k'le:ix</i> = na tleh; <i>'ke:idɥ</i> = teden, <i>ta t're:ik</i> 'tretji';
f	< *v < x	pred nezvonečimi nezvočniki pred t	<i>f'sâ:k</i> , Mmn <i>f'kuɔ:tlax</i> ali <i>f'kuɔ:tlɪx</i> ; <i>f'pi:it</i> 'vpiti', <i>f'siɛ:rt se</i> 'usiriti se'; 3ed <i>f'sɛ:xne</i> 'usahnti'; <i>'no:uft</i> = noht;
š	< šč		<i>k'le:iše</i> = kleščice, <i>'ku:ušar</i> = kuščar, <i>ko'si:iča</i> = koščica, <i>'go:ša</i> = goščica, <i>par'gi:iše</i> = prgiščice, <i>(v)og'ji:iše</i> = ognjišče, <i>se'mi:iše</i> 'sejem kot prostor', <i>žup'ni:iše</i> = župniščice; 3ed <i>ti'si:i</i> = tiščice.

3.3.3 Prozodija

Fonetično dolgi zložniki so odrazi naglašanih issln. * \bar{V} , sekundarno tudi naglašanih issln. * \check{V} - in issln. *- \check{V} . Govor pozna vse splošnoslovenske naglasne spremembe (npr. umik na prednaglasno dolžino, pomik cirkumfleksa na naslednji zlog), od nesplošnoslovenskih pa umik na prednaglasno kračino (*'kuɔ:za*, *'siɛ:stra*) in nadkračino (*'miɛ:gla*). Vsi novonaglašeni samoglasniki so dolgi.

Naglasno mesto v besedi je podobno kot v izhodiščnem sistemu, le da so zlogi, ki so v njem bili pred naglašeni kratkimi zadnjimi zlogi, sedaj naglašeni (*'žie:na*, *'kuɔ:sa*, *'miɛ:gla*). Naglasni umik s cirkumfektirane zadnje dolžine ni izvršen (*me'so:u*, *u'xo:u*, *o'ko:u*, *ne'bo:u*, *le'po:u*), pač pa je pogosta morfologizacija naglasa (npr. *'sa:rce*, Med na *'sa:rc*).

³³ Kot dvojnica k Imn *'nɔ:ge*, Dmn *'nɔ:gam* ali *no'gâ:m*.

3.3.4 Izguba glasov

\emptyset	< *i	v položaju KiK	ž'vâ:t 'živina', 'ju:užna = južina 'kosilo', pro'ce:isja; g'râ:pt 'grabiti', 'muo:lt 'moliti', ž've:it 'živeti', 1ed: 'no:uŕŕ = nosim, p'ro:uŕŕ = prosim, 'xo:udŕ = hodim, 1dv 'vi:ĩdŕ, 2mn: 'vi:ĩtte 'videti', m'lâ:tte 'mlatiti', 3mn ž'vi:ijo = živijo, 2mn vel vz'di:igŕte = vzdignite, del -l ž ed: 'ku:uŕla = kupila, 'tu:ulla = tulila;
		v priponi -ica v *K-ica	'pâ:lca, 've:ĩvarca = veverica, go'se:ĩnca = gosenica, 'bo:uŕnarca 'tesarska sekira', 'mar:zŕca = mrzlica, 'ki:isŕca = kislica, š'na:ĩdarca ali ž'ni:ĩdarca 'šivilja'; 'no:uŕŕca, klu'ča:uŕŕca, mar'tva:šŕca, s've:ĩčŕca, p'ri:ĩžŕca, 'so:unčŕca, 'bâ:bŕca, pod'ru:užŕca, Imn: 'u:uŕŕce = ustnice, br'u:uŕŕce 'robidnice', š'mâ:rŕce;
	< *e	v položaju KeK	pon'de:ĩlk ³⁴ = ponedeljek,
	< *e	v priponi *-eč	'za:ŕc in 'zâ:ŕc = zajec;
	< *a	v položaju Kâk	'tuo:rk = torek;
	< *a	v položaju KânK	'čie:sŕŕ, 'ke:ĩdŕ = teden, 'se:ĩdŕ, 'o:uŕŕ; prid m: nar'vo:uŕŕŕ, 'do:užŕŕ; 1ed: 'ni:sŕŕ, sŕŕ; 'me:isŕŕca = mesec (-ŕc < *-anc < *-enc < *-eč);
	< *-l	v položaju za soglasnikom v del -l m ed	'pe:ĩk = pekel 'peči', 're:ĩk, 'ne:is = nesel, 'nuo:s = nosil, 'mo:uŕk = mogel 'morati, moči', 'na:š = našel, 'muar = umrl, ot'pa:r = odprl, 'da:r = drl, c'va:r = cvrl, 'ža:r = žrl;
	sn < stn		Imn 'u:uŕŕce = ustnice, prid m 'ka:rsŕŕ = krstni;
	sl < stl		'po:uŕsla = postelja;
	sx < zdx		'pâ:sxa = pazduha.

3.3.5 Metateza

*ub- > *ub- → *bu-	'bui:it = ubiti;
*ub- > *ub- → *bu-	'mui:it = umiti.

4 SKLEP

Govor kraja Slivnica pri Celju (SLA T331) ne pozna ne tonemskih ne kvantitetnih nasprotij v naglašanih zlogih. Ta srednještajerski govor nima kratkih naglašanih samoglasnikov (kot jih npr. pozna sosednje srednjesavinjsko narečje; gl. Jakop 2001); zanj je značilna sekundarna podaljšava vseh issln. kratkih naglašanih zložnikov v vseh položajih.

Zaradi podaljšanja kratkih naglašanih samoglasnikov v zadnjem ali edinem zlogu so naglašeni samoglasniki samo dolgi, nekdanja kolikostna nasprotja pa so deloma nadomeščena s kakovostnimi (npr. sam m 1ed b'ra:t, Red b'râ:ta, prid m m'lâ:t in prid ž m'lâ:da). Sistem dolgih naglašanih samoglasnikov je monoftongično-diftongičen in vsebuje enajst fonemov (i:ĩ, [i:], ie:, e:, e:ĩ, ee:, [e:], a:, â:, o:u, o:, uo:, uu), sistem kratkih nenaglašanih samoglasnikov pa ima pet fonemov (i, e, a, o [o], u).

³⁴ Tudi pon'de:ĩlek.

- Jakop 2001** = Tjaša Jakop, Fonološki opis govora Ložnice pri Žalcu, *Jezikoslovni zapiski* 7.1–2 (2001), 365–380.
- Jakop 2003** = Tjaša Jakop, Fonološki opis šentviškega govora, *Jezikoslovni zapiski* 9.1 (2003), 113–127.
- Jakop 2010** = Tjaša Jakop, Srednjesevinsko in srednještajesko narečje ter celjski pogovorni jezik, v: *Vloge središča: konvergenca regij in kultur*, ur. Irena Novak-Popov, Ljubljana: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije, 2010 (Zborniki Slavističnega društva Slovenije 21), 120–129.
- Jakop 2011** = Tjaša Jakop, Glasoslovne in oblikoslovne posebnosti šentviškega govora, v: *Globinska moč besede: zbornik ob 80-letnici red. prof. dr. Martine Orožen*, ur. Marko Jesenšek, Maribor: Filozofska fakulteta, Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, 2011 (Zora 80), 360–369.
- Kumin Horvat 2022** = Mojca Kumin Horvat, Fonološki opis govora kraja Žetinci – Sieldorf (SLA T414), *Jezikoslovni zapiski* 28.2 (2022), 151–168.
- Logar 1981** = Tine Logar, Tine, Izhodišni splošnoslovenski fonološki sistem, v: *Fonološki opisi srpskohrvatskih/hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora obuhvaćenih opšteslovenskim lingvističkim atlasom*, Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 1981 (Posebna izdanja LV, Odjeljenje društvenih nauka 9), 29–33.
- Orožen 1981** = Martina Orožen, Fonološki opis za kraj Šmarje pri Jelšah (OLA 18), v: *Fonološki opisi srpskohrvatskih/hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora obuhvaćenih opšteslovenskim lingvističkim atlasom*, Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 1981 (Posebna izdanja LV, Odjeljenje društvenih nauka 9), 157–163.
- Povše 1980** = Ivana Povše, *Govor Šmarja pri Jelšah in okolice: magistrsko delo*, tipkopis, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 1980.
- Povše 1988** = Ivana Povše, Oblikoslovje v govoru Šmarja pri Jelšah, *Slavistična revija* 36.3 (1988), 177–189.
- Ramovš 1924** = Fran Ramovš, *Historična gramatika slovenskega jezika II: konzonantizem*, Ljubljana: Učiteljska tiskarna, 1924.
- Rigler 1963** = Jakob Rigler, Pregled osnovnih razvojnih etap v slovenskem vokalizmu, *Slavistična revija* 14.1–4 (1963), 25–78.
- Rigler 1986** = Jakob Rigler, *Razprave o slovenskem jeziku*, ur. Franc Jakopin, Ljubljana: Slovenska matica, 1986.
- SLA 1.2** = Jožica Škofic idr., *Slovenski lingvistični atlas 1: človek (telo, bolezni, družina): 1: atlas*, ur. Jožica Škofic, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2: *komentarji*, ur. Jožica Škofic, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2011 (Jezikovni atlasi).
- Šekli 2018** = Matej Šekli, *Tipologija lingvogenez slovanskih jezikov*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2018.

SUMMARY

A Phonological Description of the Local Dialect of Slivnica pri Celju (SLA Data Point T331)

This article presents the basic phonetic and accentual characteristics of the local dialect of Slivnica pri Celju (SLA data point T331). The phonological description of this local dialect is based on dialect material collected by Ivan Potrata for *Slovenian Linguistic Atlas* (SLA) in 1970. Synchronically, the local dialect is classified as belonging to the Central Styrian dialect of the Styrian dialect group. This local dialect is characterized by lengthening of all stressed syllabic nuclei that were originally short in the vowel system in both non-final and final syllables. The dialect does not exhibit tonemic or quantitative oppositions in stressed syllables. It is also interesting because of its numerous (especially phonological) doublets, such as *'pe:ista* and *'pɛ:sta*, 'wheel hub', *p'le:ive* and *p'lee:ve* 'chaff', *č'e'be:ila* and *č'e'be:ela* 'bee', *z'd'ra:u* and *z'd'rɛ:u* 'healthy', *p'ra:u* and *p'rɛ:u* 'right', *p'lɔ:t* and *p'lo:ut* 'fence', *'tɔ:ča* and *'to:uča* 'hail', and *'pe:jsji* and *'pɛ:jsji* 'dog (adj.)'. Some doublets are accentual, especially infinitives (e.g., *pot'kuo:vət* or *potko'vã:t* 'to shoe', *po'kuo:pat* or *poko'pã:t* 'to bury', *'liɛ:gat* or *la'gã:t* 'to lie', and *k'liɛ:pat* or *kle'pã:t* 'to peen a scythe'), but also nouns (e.g., *t're:ibux* or *tar'bu:ux* 'stomach').